

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 694/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká 5680/2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/1/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/1/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 7C/1/2017 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **364,62 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 694/2021 zo 14. decembra 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť, v ktorej sa sťažovateľ domáha porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým postupom okresného súdu. Tiež navrhuje prikázať okresnému súdu vo veci konať, priznať primerané finančné zadostučinenie 4 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. novembra 2021 vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 24. januára 2017 domáha náhrady nemajetkovej ujmy 10 000 eur proti Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Sťažovateľ svoj nárok odvodzoval od neľudského a nehumánneho konania policajtov pri predvedení na pojednávanie vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/56/2010.

3. Sťažovateľ argumentuje, že od podania žaloby 24. januára 2017 okresný súd vo veci nekoná, pričom jediné pojednávanie vo veci samej (17. mája 2019) bolo odročené mailom 24. apríla 2019 z dôvodu zmeny zákonného sudcu. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti sa neuskutočnilo žiadne pojednávanie a sťažovateľ časový aspekt aj kvantifikoval na nečinnosť po dobu štyroch rokov a desať mesiacov.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. Okresný súd hneď v úvode uviedol, že v konaní došlo k päťnásobnej zmene zákonného sudcu. Celkovú dĺžku ospravedlňuje nepriaznivým personálnym stavom na súde, ako aj zaťaženosťou súdneho oddelenia. Tiež poznamenal, že v konaní nebolo možné nariadiť termín pojednávania z dôvodu opatrení súvisiacich so šírením vírusového ochorenia COVID-19. V závere uviedol, že o fluktuácii na okresnom súde bolo ministerstvo spravodlivosti opakovane informované. V súvislosti s uvedeným žiada neprihliadnuť na finančné zadostučinenie v požadovanej výške.

5. Sťažovateľ v replike zotrval na argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...(obdobne čl. 38 ods. 2 listiny)“*. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach“*

alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako k čl. 6 ods. 1 dohovoru a k čl. 38 ods. 2 listiny) už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

7. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov [II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00].

8. Sťažovateľ sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy pre ním označené nezákonné a neľudské konanie policajtov pri predvedení na pojednávanie v inej veci evidovanej na okresnom súde. Vec sťažovateľa nebola z právneho hľadiska zložitá na posúdenie. Konanie o náhradu nemajetkovej ujmy patrí medzi bežnú agendu súdov. Posúdenie právnej zložitosti veci však nie je dané samé osebe predmetom konania ani frekvenciou toho-ktorého typu konaní, ale vždy skutkovými a právnymi okolnosťami konkrétnej prejednávanej veci (III. ÚS 602/2021). Nič mimoriadne však z pohľadu týchto kritérií ústavný súd nezistil. Ani v správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

9. Ústavný súd posudzoval celkovú dĺžku konania od podania žaloby na okresnom súde (24. januára 2017). Z chronológie úkonov vyplýva, že vec sťažovateľa je na okresnom súde už štyri roky a desať mesiacov. Po doručení žaloby okresný súd vykonával bežné procesné úkony. K výrazným obdobiam nečinnosti došlo od 9. augusta 2017 (doručenie výzvy sťažovateľovi na vyjadrenie) do 15. januára 2019 (určenie termínu pojednávania na 17. máj 2019), teda jeden rok a päť mesiacov. Pojednávanie bolo zrušené z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne. Z uvedeného vyplýva, že v preskúmvanej veci sa ešte nepojednávalo.

10. Okresný súd ospravedlňoval dĺžku konania nepriaznivou personálnou situáciou a zaťaženosťou súdneho oddelenia. Tiež poznamenal, že v konaní došlo k päťnásobnej zmene zákonnej sudkyne (naposledy 25. januára 2022). Ústavný súd k uvedenému dodáva, že opakované pridelenie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie a s tým vzniknuté priet'ahy idú „na vrub“ súdu (II. ÚS 444/2014).

11. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Podpredseda súdu až neštandardne uvádza zlyhanie štátu pri dlhodobom podceňovaní situácie na súde, ktorý je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou najmä v konaniach proti ústredným štátnym orgánom (III. ÚS 663/2021).

12. Systémové zlyhanie pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov

nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Ústavný súd môže spoľahlivo konštatovať, že Okresný súd Bratislava I je, čo sa týka včasnosti vybavovania vecí, na ústavnom súde neprimerane často napádaný. Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje, že tento rozsiahly a akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva rýchle a efektívne riešenie.

13. Okresný súd žiadal zohľadniť skutočnosť, že termín pojednávania nebolo možné nariadiť z dôvodu šíriaceho sa vírusového ochorenia. Je nepochybné, že nepriaznivá epidemiologická situácia (COVID-19) a s ňou spojený núdzový stav na území Slovenskej republiky prispel k celkovej dĺžke konania (III. ÚS 421/2020). Tejto obrane ústavný súd priznáva relevanciu a aj ju zohľadnil, no na druhej strane poznamenáva, že aj v čase pandémie musia byť chránené základné ľudské práva a slobody, a preto ani nepriaznivá epidemiologická situácia nemôže ohroziť právne záruky sťažovateľa na právoplatne rozhodnutie veci. Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí (III. ÚS 287/2020) túto prekážku považoval za objektívnu skutočnosť sťažujúcu skončenie veci, no dodáva, že termín pojednávania bolo možné zrealizovať aj za prísnych hygienických opatrení.

14. Ústavný súd v súvislosti s rozhodovacou činnosťou EŠLP (rozsudok z 20. júna 2006 vo veci Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 69484/01) kvalifikoval nečinnosť okresného súdu a v súlade s ustálenou judikatúrou (III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) vyslovil, že samotnou dĺžkou súdneho konania (štyri roky a desať mesiacov) dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

15. Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že posledným úkonom bola zmena zákonnej sudkyne (25. januára 2022). V okolnostiach prípadu ústavný súd deklaroval porušenie uplatnených práv a ochranu doplnil aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

IV.

Finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania

16. Sťažovateľ sa domáha aj primeraného finančného zadost'učinenia 4 500 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 132/2012). Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia zohľadnil dĺžku konania, predmet sporu, význam sporu pre sťažovateľa a postup súdu. Ústavný súd sťažovateľovi vytýka, že iniciatívu odstránenia zbytočných prietáhov v konaní mohol aktivovať skôr (telefonickou urgenciou, písomnou urgenciou, sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu). Zohľadnil tiež značne neštandardné vyvolanie až cca 120 súdnych konaní (I. ÚS 767/2013) a že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú už aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012, I. ÚS 257/08). Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 500 eur (čl. 127 ods. 3 ústavy). Ústavný súd poznamenáva, že v obdobnej veci sťažovateľa sp. zn. III. ÚS 663/2021 (v trvaní štyroch rokov a siedmich mesiacov) priznal finančné zadost'učinenie 1 500 eur.

17. Ústavný súd priznal náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume 364,62 eur. Keďže sťažovateľ v replike doručenej ústavnému súdu 25. februára 2022 neuviedol nové skutočnosti, ústavný súd mu za tento úkon právnej služby náhradu trov konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu